

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

**ΓΝΩΜΗ
Δ27/2022**

(του αρ. 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011)

Στην Αθήνα σήμερα, την 11η Απριλίου 2022, ημέρα Δευτέρα και ώρα 9.30 π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45 & Κορνά Τράκα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα Μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Προεδρεύων: Μιχαήλ Εκατομμάτης, Αναπληρωτής Πρόεδρος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Αντιπρόεδρος: Αδάμ Καραγλάνης

Μέλη: Δημήτριος Σταθακόπουλος
Μαρία Στυλιανίδη
Ερωφίλη Χριστοβασίλη
Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης
Βασιλική Σκαρτσούνη

Γραμματέας: Αικατερίνη Αλιπαρμάκη, Δ.Ε. Διοικητικών Γραμματέων.

Εισηγήτρια: Καλλιόπη Μήτκα, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (Υπάλληλος Αυτοτελούς Γραφείου Θεσ/νίκης).

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστησαν, η εισηγήτρια, Καλλιόπη Μήτκα (μέσω τηλεδιάσκεψης), η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Μαρία Παναγοηλιοπούλου, καθώς και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου,

Μαριλένα Σιδέρη, οι οποίες και αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Αρχής.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στις εγκαταστάσεις των Συνοριακών Σταθμών: 1) Προμαχώνα (τμήμα 2) και 2) Κήπων-Καστανέων-Ορμενίου (τμήμα 3), χρονικής διάρκειας πέντε (5) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 105.210,00€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη).

I. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 67503/03.03.2022 έγγραφο της Διεύθυνσης Οικονομικού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης (αριθ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1514/16.03.2022), όπως αυτό συμπληρώθηκε με το 05.04.2022 ηλεκτρονικό μήνυμα του φορέα (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 1893/06.04.2022) ζητείται η παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στις εγκαταστάσεις των Συνοριακών Σταθμών: 1) Προμαχώνα (τμήμα 2) και 2) Κήπων-Καστανέων-Ορμενίου (τμήμα 3), χρονικής διάρκειας πέντε (5) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 105.210,00€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη).

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Από τη μελέτη των στοιχείων και εγγράφων του φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 104793/10-06-2021 Απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης (ΑΔΑΜ: 21PROC008761623) προκηρύχθηκε δημόσιος ανοικτός διαγωνισμός άνω των ορίων για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας για την κάλυψη των αναγκών των Συνοριακών Σταθμών (ΣΣ) α) Ευζώνων (τμήμα 1), β) Προμαχώνα (τμήμα 2) και γ) Κήπων –Καστανέων –Ορμενίου (τμήμα 3), συνολικής εκτιμώμενης αξίας επτακοσίων σαράντα πέντε χιλιάδων ευρώ (745.000,00€) χωρίς ΦΠΑ (923.800,00€

συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), για χρονική διάρκεια δύο ετών (2022-2033). Ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, ενώ ήταν δυνατή η υποβολή προσφοράς για ένα ή περισσότερα εκ των τριών τμημάτων της διακήρυξης, ήτοι τους προαναφερθέντες Σ.Σ.

2. Συναφώς, αναρτήθηκαν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ τρεις ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί με α/α 1) 134065 για τον Σ.Σ. Ευζώνων με εκτιμώμενη αξία 240.000€ χωρίς ΦΠΑ 2) 134066 για τον Σ.Σ. Προμαχώνα, με εκτιμώμενη αξία 175.000 € χωρίς ΦΠΑ και 3) 134067 για τον Σ.Σ. Κήπων-Καστανέων-Ορμενίου με εκτιμώμενη αξία 330.000€ χωρίς ΦΠΑ.
3. Στο πλαίσιο του ως άνω διαγωνισμού, με ημερομηνία έναρξης υποβολής προσφορών την **16.06.2021** και ώρα 8.00 π.μ. και καταληκτική ημερομηνία την **16.07.2021** και ώρα 15.00 μ.μ., κατατέθηκαν συνολικά εννέα (9) προσφορές. Κατόπιν της αποσφράγισης των φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής αλλά και των οικονομικών προσφορών έγιναν αποδεκτές οι οκτώ (8) εξ αυτών.
4. Στη συνέχεια εκδόθηκε η υπ' αρ. πρωτ. 207768/16-09-2021 (ΑΔΑ:9ΒΔΘΟΡ1Υ-Κ66) Απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης για την έγκριση των πρακτικών της 1ης και 2ης συνεδρίασης της επιτροπής διενέργειας διαγωνισμών (αποσφράγιση – αξιολόγηση φακέλου δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικής προσφοράς και οικονομικών προσφορών), καθώς και την ανακήρυξη προσωρινών αναδόχων του ως άνω διαγωνισμού.
5. Για το τμήμα Ευζώνων (τμήμα 1) με α/α 134065, υποβλήθηκε μια προδικαστική προσφυγή, ωστόσο –σύμφωνα με δήλωση της αναθέτουσας– μετά την έκδοση της απόφασης της ΑΕΠΠ, η οποία αποδέχθηκε την προδικαστική προσφυγή, δεν ασκήθηκαν περαιτέρω ένδικα μέσα, ενώ μετά τη συμμόρφωση της αναθέτουσας σε αυτήν εκδόθηκε η αριθ. 51229/21-2-2022(ΑΔΑ:6ΞΦΡΟΡ1Υ-Δ70) σχετική απόφαση της αιτούσας περί ανακήρυξης αναδόχου για το τμήμα (1) του διαγωνισμού (βλ. και παρακάτω υπό Ι. 13 για τη σύναψη της σχετικής σύμβασης).
6. Για το **τμήμα Προμαχώνα (τμήμα 2)** με α/α 134066, υποβλήθηκαν δυο προδικαστικές προσφυγές: α) με ΓΑΚ 2012/26-10-2021 από την επιχείρηση {...}κατά των προσφερόντων «MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.», «ΑΝΑΞ Α.Ε.»,«ΑΦΟΙ ΚΑΤΣΑΡΙΔΗ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.», «ΜΟΥΝΤΟΥΡΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΚΕ ΙΕΠΥΑ», {...}και β) με ΓΑΚ 2021/26-10-2021 από την εταιρεία «**MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.**» κατά του αναδόχου{...}. Για τις δυο αυτές προδικαστικές προσφυγές **δεν εκδόθηκε απόφαση της Α.Ε.Π.Π.** και ως εκ τούτου τεκμαίρεται ότι απερρίφθησαν σιωπηρώς.

7. Κατά της τεκμαιρόμενης απόρριψης υπεβλήθησαν ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης δυο αιτήσεις αναστολής-ακύρωσης. Η πρώτη με ΑΚ 1/03-01-2022 και Γ.Α.Κ. 2012/26-10-2021 από την επιχείρηση{...}– προσωρινό ανάδοχο– για το τμήμα Σ.Σ. Προμαχώνα, με λόγο τη μη απόρριψη των προσφορών των λοιπών εταιρειών για την οποία ορίστηκε ημερομηνία συζήτησης στις **17/03/2022** και β) με ΑΚ 2/03-01-2022 κατά της (τεκμαιρόμενης) σιωπηρής απόρριψης της προσφυγής με Γ.Α.Κ. 2021/26-10-2021 από την εταιρεία «MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.» η οποία προέβαλε ως λόγους: τη μη νομιμότητα της τεχνικής προσφοράς του ορισθέντος ως προσωρινού αναδόχου {...}(δεν υποβλήθηκε τεχνικό φυλλάδιο για μπαλαντέζα β) τη μη νομιμότητα της οικονομικής προσφοράς αυτού (παραβίαση της ασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας) με ημερομηνία συζήτησης την **17/02/2022**. Από την ιστοσελίδα του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης (www.adjustice.gr) προκύπτει ότι και οι δύο υποθέσεις συζητήθηκαν κατά την ορισθείσα δικάσιμο και αναμένεται η έκδοση αποφάσεως.
8. Για το **τμήμα Κήπων-Καστανέων-Ορμενίου (τμήμα 3)** με α/α 134067 υποβλήθηκαν τρεις προδικαστικές προσφυγές: α) με ΓΑΚ 2003/25-10-2021 της εταιρείας «**Δ. Καζάκου και Σια Ε.Ε.**» κατά της αναδόχου επιχείρησης {...}και των προσφερόντων «MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.», «ΑΦΟΙ ΚΑΤΣΑΡΙΔΗ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.» προβάλλοντας ως λόγους τον εσφαλμένο υπολογισμό εργατικού κόστους (δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα), β) με ΓΑΚ 2006/26-10-2021 της επιχείρησης {...}κατά των προσφερόντων «MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.», «Δ. Καζάκου και Σια Ε.Ε.», «ΑΝΑΞ Α.Ε.», «ΑΦΟΙ ΚΑΤΣΑΡΙΔΗ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.», με λόγο την αποδοχή των προσφορών των λοιπών συμμετεχόντων και τον μη αποκλεισμό της προσφοράς της εταιρείας “3G FACILITY SERVICES” και γ) με ΓΑΚ 2023/26-10-2021 της εταιρείας «**MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.**» κατά της αποδοχής της προσφοράς της αναδόχου επιχείρησης {...}, προβάλλοντας ως λόγο τον εσφαλμένο υπολογισμό του εργολαβικού διοικητικού κόστους από τον μειοδότη.
9. Εκδόθηκε σχετικά, λόγω συνεξέτασης και των τριών προσφυγών η απόφαση **Α.Ε.Π.Π. με αρ. 1850_1851_1852/20.12.2021** η οποία ακύρωσε την προσβαλλόμενη υπ’αριθμ. 236699/12-10-2021 απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης για το λόγο ότι πάσχει ακυρότητας λόγω πλημμελούς αιτιολογίας.
10. Κατά της ως άνω αποφάσεως της ΑΕΠΠ, κατατέθηκε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης η **αίτηση αναστολής-ακύρωσης** του προσωρινού αναδόχου, {...}, με Α.Κ. 613/30-12-2021 και ορισθείσα ημερομηνία συζήτησης στις **03/03/2022**.

11. Η εν λόγω αίτηση αναστολής – ακύρωσης στρέφεται, ειδικότερα κατά: α) της απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής του {...}με ΓΑΚ 2006/26-10-2021 (για το τμήμα Σ.Σ. Κήπων-Καστανέων-Ορμενίου) και μόνο για το μέρος κατά το οποίο η ως άνω προσφυγή επεδίωκε την απόρριψη της προσφοράς της εταιρείας «MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.» και β) της αποδοχής της με ΓΑΚ Α.Ε.Π.Π. 2023/26-10-2021 προδικαστικής προσφυγής της εταιρείας «MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.», η οποία στρεφόταν κατά της απόφασης κατακύρωσης και συγκεκριμένα όσον αφορά την αποδοχή της προσφοράς της επιχείρησης {...}για το παραπάνω τμήμα 3 του διαγωνισμού.
12. Κατόπιν των ανωτέρω, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης με το υπ’ αριθμ. πρωτ. 67503/03.03.2022 έγγραφο της Διεύθυνσης Οικονομικού της (αριθ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1514/16.03.2022), όπως αυτό συμπληρώθηκε με το από 05.04.2022 ηλεκτρονικό μήνυμα του φορέα (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 1893/06.04.2022), ζητά την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής προκειμένου να προσφύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, κατ’ άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ’ του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση), για τη σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στις εγκαταστάσεις των Συνοριακών Σταθμών (ΣΣ) Προμαχώνα (τμήμα 2) και Κήπων –Καστανέων – Ορμενίου (τμήμα 3), χρονικής διάρκειας πέντε (5) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης (συνολικά και για τους δύο Σ.Σ.) 105.210,00€ € μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%.

Με το εξεταζόμενο αίτημά της, η αιτούσα προβάλλει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

[....]

«Επειδή ο διαγωνισμός είναι σε εκκρεμότητα για τα Τμήματα (2) Σ.Σ. Προμαχώνας και (3) Σ.Σ. Κήπων -Καστανέων- Ορμενίου και η ανάγκη καθαρισμού των εγκαταστάσεών τους είναι κατεπείγουσα για λόγους δημοσίου συμφέροντος, τόσο για την προστασία της δημόσιας υγείας, του περιορισμού της διασποράς του κορωνοϊού covid-19 αλλά και της δημόσιας εικόνας της χώρας μας, επειδή οι Συνοριακοί Σταθμοί αποτελούν πύλες εισόδου διερχομένων στη χώρα μας από άλλες χώρες.

Επειδή υπάρχει αιτιώδης συνάφεια του απρόβλεπτου γεγονότος της αναστολής της λειτουργίας των δικαστηρίων η οποία καθιστά κατεπείγουσα ανάγκη την παροχή υπηρεσιών καθαρισμού στο Σ.Σ. Προμαχώνα ιδιαίτερα εν μέσω πανδημίας.

Επειδή η υπέρμετρη καθυστέρηση στην τελεσφόρηση των τμημάτων (2) και (3) του διαγωνισμού δεν οφείλεται στην Υπηρεσία μας η οποία ως αναθέτουσα αρχή δημοσίευσε εγκαίρως την διακήρυξη τον Ιούνιο 2021 (21PROC008761623 2021-06-15) για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας για τα έτη 2022-2023.

Επειδή αποτελεί απολύτως αναγκαίο μέτρο η προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση του άρθρου 32 παρ. 2γ του Ν. 4412/2016, για την ανάθεση παροχής υπηρεσιών, με διάρκεια πέντε μηνών μέχρι 31-8-2022, διάστημα που κατά πιθανότητα θα απαιτηθεί κατ'ελάχιστον μέχρι την έκδοση και κοινοποίηση των δικαστικών αποφάσεων, αλλά και την συνέχιση και την ολοκλήρωση της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης μέσω του διαγωνισμού και την αποστολή σχεδίων σύμβασης προς έλεγχο στο αρμόδιο κλιμάκιο Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Η ανάθεση θα έχει προϋπολογισθείσα αξία μέχρι του ποσού των εκατόν πέντε χιλιάδων διακοσίων δέκα ευρώ (105.210,00€) χωρίς ΦΠΑ, υπολογιζόμενη κατ' αναλογία του συνολικού προϋπολογισμού των τμημάτων 2 & 3 της διακήρυξης (Τμήμα (2) 175.000€ και Τμήμα (3) 330.000€ για 24 μήνες)».

13. Με το από 05.04.2022 ηλεκτρονικό μήνυμά της (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 1893/06.04.2022) η αναθέτουσα αρχή έθεσε υπόψη της Αρχής τα παρακάτω σχετικά με το χρονικό διάστημα λήξης των συμβάσεων βάσει της προηγούμενης διακήρυξης 1/2021 και τον χρόνο υποβολής του υπό εξέταση αιτήματός της: «... α) Για τον Σ.Σ. Κήπων-Καστανέων-Ορμενίου εκδόθηκε απόφαση τροποποίησης σύμβασης (βάσει ρήτρας της διακήρυξης και πρόβλεψης της αρχικής σύμβασης) και υπεγράφη σχετικό συμφωνητικό για διάστημα τριμήνου Ιανουαρίου-Μαρτίου [χρονικό διάστημα από 1.1.2022 έως 31.3.2022] κατόπιν προσυμβατικού ελέγχου από το αρμόδιο κλιμάκιο Επιτρόπου»..... « β) Για τον Σ.Σ. Προμαχώνα προκειμένου να συνεχισθεί απρόσκοπτα η παροχή υπηρεσιών καθαριότητας εφαρμόστηκε η πρόβλεψη της παραγράφου 10 του άρθρου 6 του Ν. 4412/16 και έγινε ανάθεση για διάστημα τετραμήνου [για το χρονικό διάστημα από 1.1.2022 έως 30.4.2022] εν αναμονεί έκδοσης αποφάσεων της ΑΕΠΠ και αποφάσεων επί αιτήσεων αναστολής-ακύρωσης». «.....».

«Ενημερωτικά αναφέρουμε ότι για το πρώτο τμήμα του διαγωνισμού δηλαδή για τον Σ.Σ. Ευζώνων την 01-04-2022 έχει υπογραφεί συμφωνητικό κατόπιν τελεσφόρησης του διαγωνισμού για διάστημα μέχρι τις 31-12-2023».

III. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

14. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, ορίζει ότι: «2. Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: [...] γ) [...] Ειδικότερα: [...] δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη

γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/EK και 2014/25/EK, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα «προθεσμία είκοσι (20) εργάσιμων ημερών» από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής. Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη τη Αρχής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ιδίως λόγω της πολυπλοκότητας της υπό ανάθεση σύμβασης, η Αρχή δύναται με απόφαση της, η οποία κοινοποιείται στην αιτούσα αναθέτουσα αρχή, να παρατείνει άπαξ την ως άνω προθεσμία για δεκαπέντε (15) επιπλέον «εργάσιμες» ημέρες. [...]

15. Η διάταξη του άρθρου 1 παράγραφος 2 του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (ΦΕΚ Α' 147/8.8.2016) ορίζει ότι: "Ο παρών νόμος θεσπίζει κανόνες: α) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 2 έως 221) [...] Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 έως 7, σε όλες τις συμβάσεις των περιπτώσεων α' και β', ανεξαρτήτως είδους και εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού".

16. Στο άρθρο 2 παράγραφος 1 του ν. 4412/2016, το οποίο ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 2 και του άρθρου 33 παρ. 1 εδάφιο β' της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

"1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 και β) ως «αναθέτοντες φορείς» νοούνται οι αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224,

2) ως «κεντρικές κυβερνητικές αρχές (ΚΚΑ)», νοούνται οι αναθέτουσες αρχές που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α' και, εφόσον έχουν επέλθει διορθώσεις ή τροποποιήσεις, οι φορείς που τις έχουν διαδεχθεί, [...]

5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/

αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, [...]

9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών που δεν εμπίπτουν στην περ. 7α.

Στις συμβάσεις υπηρεσιών περιλαμβάνονται και οι συμβάσεις παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών που έχουν ως αντικείμενο τον σχεδιασμό, προγραμματισμό, οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση επιχειρησιακών και αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και σε οριζόντιο χαρακτήρα παρεμβάσεις, την υποστήριξη της υλοποίησής τους με τη μεταφορά της απαραίτητης τεχνογνωσίας, καθώς και την παροχή εξωγενών υπηρεσιών (outsourcing) υλοποίησης των ανωτέρω προγραμμάτων και δράσεων. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες υπάγονται ιδίως οι οικονομικές μελέτες, κοινωνικές μελέτες και μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας,

15. Η διάταξη του άρθρου 5 (“Κατώτατα όρια (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170)”) του ίδιου ως άνω νόμου ορίζει ότι:

“Η διάταξη του άρθρου 5 (“Κατώτατα όρια (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170)”) του ίδιου ως άνω νόμου ορίζει ότι: «Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός Φ.Π.Α., ορίζονται τα ακόλουθα: ...β) 135.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. [...]. β) 209.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. [...]. Τα κατώτατα όρια που καθορίζονται στις άνω περιπτώσεις α’, β’, και γ’ ισχύουν, εφόσον δεν έχουν αναθεωρηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ».

Συναφώς επισημαίνεται ότι, με βάση τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού 2021/1952 της Επιτροπής της 10ης Νοεμβρίου 2021 “για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών, έργων, και τους διαγωνισμούς μελετών”, τα ανωτέρω χρηματικά όρια των 135.000€ και 209.000€ του αρθ. 5 του ν. 4412/2016, έχουν τροποποιηθεί από 1.1.2022 στο ποσό των 140.000€ και 215.000€ αντίστοιχα και αφορούν τα έτη 2022-2023.

17. Στις διατάξεις του άρθρου 6 (“Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)”) του ίδιου ως άνω νόμου προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

“1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσως ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης. [...]

3. Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου. Η σύμβαση δεν κατατέμενεται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

4. Η εκτιμωμένη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή, στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται προκήρυξη διαγωνισμού, τη στιγμή που η αναθέτουσα αρχή εκκινεί τη διαδικασία σύναψης σύμβασης, για παράδειγμα ερχόμενη σε επαφή με οικονομικούς φορείς για τους σκοπούς της σύναψης της σύμβασης, όπου ενδείκνυται κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 61. [...]

8. Όταν προτεινόμενο έργο ή προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε ανάθεση συμβάσεων υπό τη μορφή χωριστών τμημάτων, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων αυτών των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 5, το παρόν Βιβλίο (άρθρα 3 έως 221) εφαρμόζεται στην ανάθεση κάθε τμήματος. [...]

10. Κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 8 και 9, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις για μεμονωμένα τμήματα κατά τις διατάξεις του παρόντος Βιβλίου, λαμβάνοντας υπόψη την εκτιμώμενη αξία μόνο του τμήματος, εφόσον αυτή, χωρίς ΦΠΑ, είναι μικρότερη από 80.000 ευρώ για προμήθειες ή υπηρεσίες ή από 1.000.000 ευρώ για έργα. Πάντως, η συνολική αξία των τμημάτων που ανατίθενται με αυτόν τον τρόπο, δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής αξίας όλων των τμημάτων στις οποίες έχει διαιρεθεί το προτεινόμενο έργο, η προτεινόμενη απόκτηση ομοιογενών αγαθών ή η προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών. [...]

11. Όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών οι οποίες έχουν περιοδικό χαρακτήρα ή οι οποίες προβλέπεται να ανανεωθούν μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης:

α) είτε η συνολική πραγματική αξία των διαδοχικών συμβάσεων του ιδίου τύπου οι οποίες συνήφθησαν κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο ή οικονομικό έτος, αναπροσαρμοσμένη, ει δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές ως προς τις ποσότητες ή την αξία τους κατά τους δώδεκα μήνες που έπονται της αρχικής σύμβασης·

β) είτε η εκτιμώμενη συνολική αξία των διαδοχικών συμβάσεων που συνήφθησαν κατά το δωδεκάμηνο που έπεται της πρώτης παράδοσης ή κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, εφόσον αυτό υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες.[...]”

18. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι:

“2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη”.

19. Στις διατάξεις του άρθρου 364 του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι:

«Άρθρο 364 Ανασταλτικό αποτέλεσμα

1. Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και η άσκησή της κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης επί ποινή ακυρότητας, η οποία διαπιστώνεται με απόφαση της ΑΕΠΠ μετά από άσκηση προσφυγής, σύμφωνα με το άρθρο 368. Κατά τα λοιπά, η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 366.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν δεν απαιτείται προηγούμενη δημοσίευση της προκήρυξης,

β) αν υποβλήθηκε μόνο μία (1) προσφορά και δεν υπάρχουν ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι και

γ) εφόσον πρόκειται για εκτελεστική σύμβαση συμφωνίας - πλαίσιο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 39, ή για σύμβαση που συνάπτεται στο πλαίσιο Δυναμικού Συστήματος Αγορών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 33 και 270».

20. Στις διατάξεις του άρθρου 365 παρ. 4 του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι:

«Με πράξη του προεδρεύοντος του κλιμακίου ορίζεται η ημέρα και η ώρα εξέτασης της προσφυγής, η οποία δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από σαράντα (40) ημέρες από την ημερομηνία κατάθεσής της. Η πράξη αυτή κοινοποιείται το αργότερο δέκα (10) ημέρες πριν από την εξέταση της προσφυγής στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή κατά της οποίας ασκείται η προσφυγή και σε εκείνους οι οποίοι έχουν ασκήσει παρέμβαση. Εφόσον ο προσφεύγων ή ο παρεμβαίνων ή η αναθέτουσα αρχή αιτηθούν να αναπτύξουν

και προφορικά τους ισχυρισμούς τους επί των λόγων της προδικαστικής προσφυγής, ο προεδρεύων του κλιμακίου με πράξη του δύναται να καλεί σε ακρόαση ενώπιον του κλιμακίου όλους τους ανωτέρω σε ημέρα και ώρα, η οποία δεν μπορεί να είναι αργότερα από την ημέρα και ώρα εξέτασης της προσφυγής. Η κλήση για την ακρόαση κοινοποιείται με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου το αργότερο πέντε (5) ημέρες πριν από την ορισθείσα ακρόαση στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή και στον ασκήσαντα παρέμβαση. Ακρόαση δεν πραγματοποιείται κατά τη διαδικασία για τη λήψη ή μη προσωρινών μέτρων»

Περαιτέρω στη διάταξη του άρθ. 367 παρ. 1 του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι:

«Η ΑΕΠΠ αποφαινεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση παρέμβασης, των ισχυρισμών του παρεμβαίνοντος και δέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή απορρίπτει την προσφυγή με απόφασή της, η οποία εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημέρα εξέτασης της προσφυγής» .

21. Επίσης, στη διάταξη του άρθ. 18 παρ. 1 π.δ. 39/2017 «Κανονισμός εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών» ορίζεται ότι:

Ο σχηματισμός της ΑΕΠΠ, που εξετάζει την προδικαστική προσφυγή, ελέγχει αυτή ως προς τη νομιμότητά της.....»

22. Στις διατάξεις του άρθρου 372 ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι:

«Άρθρο 372 Δικαστική προστασία στο πεδίο που προηγείται της σύναψης της σύμβασης»

1. Όποιος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση και υφίσταται ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από ενδεχόμενη παραβίαση της νομοθεσίας περί δημόσιων συμβάσεων, μπορεί, με το ίδιο δικόγραφο, να ασκήσει αίτηση αναστολής εκτέλεσης και ακύρωσης των αποφάσεων της Α.Ε.Π.Π.. Το αυτό ισχύει και σε περίπτωση σιωπηρής απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής. Δικαίωμα άσκησης του ως άνω ένδικου βοηθήματος έχει και η αναθέτουσα αρχή, αν η Α.Ε.Π.Π. κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή, αλλά και αυτός του οποίου έχει γίνει εν μέρει δεκτή η προδικαστική προσφυγή. Με την απόφαση της Α.Ε.Π.Π. λογίζονται ως συμπροσβαλλόμενες και όλες οι συναφείς προς την εν λόγω απόφαση πράξεις ή παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής, εφόσον έχουν εκδοθεί ή συντελεστεί, αντιστοίχως, έως τη συζήτηση της αίτησης. Όταν η Α.Ε.Π.Π. απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή, νομιμοποιούνται παθητικώς η Α.Ε.Π.Π. και η αναθέτουσα αρχή. Όταν η Α.Ε.Π.Π. κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή, νομιμοποιείται παθητικώς μόνο η Α.Ε.Π.Π..

2. Η αίτηση αναστολής και ακύρωσης περιλαμβάνει μόνο αιτιάσεις που είχαν προταθεί με την προδικαστική προσφυγή ή αφορούν στη διαδικασία ενώπιον της Α.Ε.Π.Π. ή το περιεχόμενο των αποφάσεών της. Η αναθέτουσα αρχή, εφόσον ασκήσει την αίτηση της παρ. 1, μπορεί να προβάλει και οψιγενείς ισχυρισμούς αναφορικά με τους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι καθιστούν αναγκαία την άμεση ανάθεση της σύμβασης.

3. Αρμόδιο για την εκδίκαση των υποθέσεων του παρόντος είναι το Διοικητικό Εφετείο της έδρας της αναθέτουσας αρχής. Κατ' εξαίρεση, διαφορές οι οποίες προκύπτουν κατά την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων ή υπηρεσιών και δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) σύμφωνα με τον ν. 3389/2005 (Α' 232), εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ομοίως, διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ, εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

4. Η αίτηση ασκείται εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απόφασης της Α.Ε.Π.Π. ή από την παρέλευση της προθεσμίας για την έκδοση απόφασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 367 περί διαδικασίας λήψης απόφασης και συνεπειών των αποφάσεων της Α.Ε.Π.Π.. Η δικάσιμος για την εκδίκαση της αίτησης ακύρωσης δεν πρέπει να απέχει πέραν των εξήντα (60) ημερών από την κατάθεση του δικογράφου. Ο Πρόεδρος του αρμόδιου Τμήματος ορίζει με πράξη του τον εισηγητή, καθώς και την ημέρα και την ώρα εκδίκασης της αίτησης. Αντίγραφο της αίτησης με κλήση κοινοποιείται με τη φροντίδα του αιτούντος προς την Α.Ε.Π.Π., την αναθέτουσα αρχή, αν δεν έχει ασκήσει αυτή την αίτηση, και προς κάθε τρίτο ενδιαφερόμενο, την κλήτευση του οποίου διατάσσει με πράξη του ο Πρόεδρος ή ο προεδρεύων του αρμόδιου Δικαστηρίου ή Τμήματος έως την επόμενη ημέρα από την κατάθεση της αίτησης. Ο αιτών υποχρεούται επί ποινή απαραδέκτου του ενδίκου βοηθήματος να προβεί στις παραπάνω κοινοποιήσεις εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) ημερών από την έκδοση και την παραλαβή της ως άνω πράξης του Δικαστηρίου. Εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ως άνω κοινοποίηση της αίτησης κατατίθεται η παρέμβαση και διαβιβάζονται ο φάκελος και οι απόψεις των παθητικώς νομιμοποιούμενων. Εντός της ίδιας προθεσμίας κατατίθενται στο Δικαστήριο και τα στοιχεία που υποστηρίζουν τους ισχυρισμούς των διαδίκων. Επιπρόσθετα, η παρέμβαση κοινοποιείται με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος στα λοιπά μέρη της δίκης εντός δύο (2) ημερών από την κατάθεσή της, αλλιώς λογίζεται ως απaráδεκτη. Το διατακτικό της δικαστικής απόφασης εκδίδεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη συζήτηση της αίτησης της παρ. 1 ή από την προθεσμία για την υποβολή υπομνημάτων.

5.[...]

6. Η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης ενώπιον του Δικαστηρίου της

παρ. 3 κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης μέχρι την έκδοση της οριστικής δικαστικής απόφασης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή της παρ. 7 το αρμόδιο δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά. Επίσης, η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης κωλύουν την πρόοδο της διαδικασίας ανάθεσης για χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών από την άσκηση της αίτησης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή της παρ. 7 το αρμόδιο δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά.

7. Μέχρι την παρέλευση της εκ του νόμου αναστολής της προόδου της διαδικασίας κατά την παρ. 6, και εφόσον έχουν γίνει προσηκόντως οι προβλεπόμενες στην παρ. 4 κοινοποιήσεις της αίτησης, ο Πρόεδρος Εφετών του οικείου Διοικητικού Εφετείου ή ο Εφέτης που αυτός ορίζει, καθώς και ο Πρόεδρος ή ο προεδρεύων της Ολομέλειας ή του οικείου σχηματισμού του Συμβουλίου της Επικρατείας αντίστοιχα, αποφαινόμενοι επί του αιτήματος αναστολής με προσωρινή διαταγή που περιέχει όλως συνοπτική αιτιολογία. Εφόσον κριθεί σκόπιμο, μπορεί να ζητηθεί ακρόαση των μερών με κάθε πρόσφορο τρόπο. Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αιτήσεως, μπορεί δε να ανακληθεί ή να τροποποιηθεί μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης, μετά από σχετική αίτηση οιοδήποτε των μερών, την οποία ο αιτών κοινοποιεί στους υπόλοιπους διαδίκους ή αυτεπαγγέλτως, με τήρηση της διαδικασίας του παρόντος. Με την ίδια διαδικασία, ύστερα από αίτημα του μέρους που στοιχειοθετεί σχετικό έννομο συμφέρον, μπορεί να αρθεί η εκ του νόμου αναστολή σύναψης της σύμβασης ή/και η εκ του νόμου αναστολή της προόδου της διαδικασίας ανάθεσης σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 6. Στις περιπτώσεις που, λόγω της σπουδαιότητας της υπόθεσης, αυτή παραπέμπεται από την Πενταμελή Σύνθεση στην Επταμελή Σύνθεση ή στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας ή όταν το Διοικητικό Εφετείο αποστέλλει αίτημα για πρότυπη δίκη κατά το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213) ή στην περίπτωση υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την παραπεμπτική απόφαση ή με προσωρινή διαταγή κατά τα ανωτέρω διατάσσεται κάθε πρόσφορο μέτρο προσωρινής προστασίας μέχρι την οριστική εκδίκαση της υπόθεσης.

8. Το αίτημα αναστολής γίνεται δεκτό, εφόσον πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του εθνικού δικαίου και η αναστολή είναι αναγκαία για να αρθούν τα δυσμενή από την παράβαση αποτελέσματα ή να αποτραπεί η ζημία των συμφερόντων του αιτούντος. Το αίτημα, όμως, μπορεί να απορριφθεί, αν από τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και επιτακτικών λόγων γενικού δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. Το Δικαστήριο διατάζει τα κατάλληλα ασφαλιστικά μέτρα, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων. Διατάζει ιδίως την αναστολή ισχύος όρων της διακήρυξης, των τευχών δημοπράτησης και οποιουδήποτε άλλου εγγράφου σχετικού με τη διεξαγωγή του διαγωνισμού, την αναστολή εκτέλεσης οποιασδήποτε πράξης της αναθέτουσας αρχής, την απαγόρευση νομικών ή υλικών ενεργειών, την εκτέλεση των απαραίτητων θετικών πράξεων, όπως τη διατήρηση

εγγράφων και άλλων στοιχείων, καθώς και την αναστολή σύναψης της σύμβασης.

9. [...]

10. [...]

11. [...]

12. Με μέριμνα του Προέδρου της, η Α.Ε.Π.Π. οφείλει να συμμορφώνεται δια των αρμοδίων οργάνων της, με τις δικαστικές αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει του παρόντος, με τις οποίες ακυρώνονται εν όλω ή εν μέρει οι αποφάσεις της. Η συμμόρφωση συντελείται υποχρεωτικά εντός είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της δικαστικής απόφασης από το Δικαστήριο, την αναθέτουσα αρχή ή τα λοιπά διάδικα μέρη. Υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις δικαστικές αποφάσεις κατά το μέρος των αρμοδιοτήτων τους έχουν και οι αναθέτουσες αρχές εντός της ίδιας προθεσμίας.

13. Με την επιφύλαξη του παρόντος νόμου, για την εκδίκαση των διαφορών του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 18/1989.

23. Στο άρθρ. 142 του ν. 4782/2021 (Α' 36/2021), με τίτλο, «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία» ορίζονται τα παρακάτω:

«Άρθρο 142 - Έναρξη ισχύος Μέρους Α`

1. Η ισχύς των διατάξεων:

α) του άρθρου 4, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4412/2016,

β) των άρθρων 10, 20 παρ. 4, 34 κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 2 του άρθρου 92 του ν. 4412/2016, 57, 58, 59, 60, 63, 64, 66 έως 79, 82 έως 86, 89 έως 93, 95 έως 98, 100, 131 και 138,

γ) [Καταργείται].

δ) του άρθρου 109, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 7 του άρθρου 258 του ν. 4412/2016, αρχίζει από την 1η.9.2021

ε) των άρθρων 55, 108 κατά το μέρος που τροποποιεί την περ. α` της παρ. 11 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016, και 134 αρχίζει από την 1η.3.2022.

2. Η ισχύς των άρθρων 3, 6 κατά το μέρος που τροποποιεί τις παρ. 1 και 5 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 (Α` 147), 7, 8, 9, 11, 12, 13, 42, 49, 62, 65, 80, 81, 87, 88, 94, 99, 101, 108, εκτός της περ. α` της παρ. 11, 121 και 127 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το άρθρο 42, με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, καταλαμβάνει και εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς, κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος, διαγωνιστικές διαδικασίες, εκτός εάν έχει χωρήσει

οριστικός αποκλεισμός του οικονομικού φορέα ή έχει εκδοθεί απόφαση αρμοδίου δικαστηρίου, η οποία έχει κρίνει διαφορετικά.

3. Η ισχύς των υπολοίπων άρθρων του παρόντος αρχίζει από την 1η.6.2021, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του. Τα άρθρα 43 και 121 του ν. 4782/2021, με τα οποία τροποποιήθηκαν τα άρθρα 103 και 310, αντίστοιχα, του ν. 4412/2016, εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς, κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος τους (1η.6.2021), διαγωνιστικές διαδικασίες, εκτός εάν έχει χωρήσει οριστικός αποκλεισμός του οικονομικού φορέα ή έχει εκδοθεί απόφαση αρμοδίου δικαστηρίου, η οποία έχει κρίνει διαφορετικά».

24. Στον ν. 4912/2022 (Α' 59/2022), με τίτλο, «Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης» και ιδίως στα άρθρα 17, παρ. 1 και 4 και 19 αυτού, όσον αφορά την αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή σύμφωνης γνώμης κατ' άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, ορίζεται ότι:

«Άρθρο 17

Μεταβατικές διατάξεις - Μεταφορά αρμοδιοτήτων από την Αρχή του ν. 4013/2011 στην Αρχή του ν. 4412/2016

1. Από την έκδοση της πράξης διορισμού Προέδρου και τουλάχιστον έξι (6) Συμβούλων της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων του άρθρου 347 του ν. 4412/2016 (Α' 147), όπως το άρθρο αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 2 του παρόντος νόμου: (α) η Αρχή του ν. 4013/2011 (Α' 204) καταργείται και το σύνολο των δικαιωμάτων, υποχρεώσεων και εννόμων σχέσεων της, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης του ειδικού τραπεζικού λογαριασμού της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4013/2011, περιέρχεται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση στην Αρχή του ν. 4412/2016, (β) δίκες της Αρχής του ν. 4013/2011 συνεχίζονται χωρίς διακοπή από την Αρχή του ν. 4412/2016, η οποία λογίζεται ως καθολικός διάδοχος της Αρχής του ν. 4013/2011, (γ) όλα τα υφιστάμενα ταμειακά υπόλοιπα της Αρχής του ν. 4013/2011 μεταφέρονται στην Αρχή του ν. 4412/2016, η οποία συνεχίζει την εκτέλεση του τρέχοντος προϋπολογισμού. [...]

4. Μέχρι την έκδοση της πράξης διορισμού Προέδρου και τουλάχιστον έξι (6) Συμβούλων της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ) του άρθρου 347 του ν. 4412/2016, η καταργούμενη Αρχή του ν. 4013/2011 εξακολουθεί να λειτουργεί με τα όργανα διοίκησης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) που υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος. [...]

Άρθρο 19

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έκδοση Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου με την οποία διορίζονται ο Πρόεδρος και

τουλάχιστον έξι (6) Σύμβουλοι της Αρχής, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 348 του ν. 4412/2016 (Α' 147), καταργούνται: (α) τα άρθρα 1 έως 10 του ν. 4013/2011 (Α' 204) για την «Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων» («Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.» ή «Αρχή») και (β) το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016.».

IV. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

25. Το υπό εξέταση αίτημα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης, η οποία αποτελεί Κεντρική Κυβερνητική Αρχή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016, αφορά σε προσφυγή της εν λόγω αναθέτουσας αρχής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 του ίδιου ως άνω νόμου.

Η προτεινόμενη, βάσει του εξεταζόμενου αιτήματος, σύμβαση, συνολικής εκτιμώμενης αξίας **εκατόν πέντε χιλιάδων διακοσίων δέκα ευρώ (105.210,00€)** μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, υπολείπεται του ποσού του κατώτατου ορίου της εκτιμώμενης αξίας συμβάσεων υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές του άρθρου 5 παρ. β του ν. 4412/2016, ως αυτό ισχύει μετά τη θέση σε ισχύ του σχετικού Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1952 της Επιτροπής της 10ης Νοεμβρίου 2021 *“για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου*» όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις συμβάσεων ήτοι τις 140.000 €. Ως εκ τούτου, δέον όπως εξετασθεί η αρμοδιότητα της Αρχής, λόγω ποσού, για την έκδοση σύμφωνης γνώμης, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011.

Επισημαίνεται σχετικά ότι σύμφωνα με την παρ. 11, του άρθρου 6 του ν. 4412/2016, όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών οι οποίες έχουν περιοδικό χαρακτήρα ή οι οποίες προβλέπεται να ανανεωθούν μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, όπως στην προκειμένη περίπτωση, λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης:

α) είτε η συνολική πραγματική αξία των διαδοχικών συμβάσεων του ίδιου τύπου οι οποίες συνήφθησαν κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο ή οικονομικό έτος, αναπροσαρμοσμένη, ει δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές ως προς τις ποσότητες ή την αξία τους κατά τους δώδεκα μήνες που έπονται της αρχικής σύμβασης·

β) είτε η εκτιμώμενη συνολική αξία των διαδοχικών συμβάσεων που συνήφθησαν κατά το δωδεκάμηνο που έπεται της πρώτης παράδοσης ή κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, εφόσον αυτό υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες.

26. Σύμφωνα με τα υποβληθέντα στοιχεία του φακέλου του υπό εξέταση αιτήματος διαπραγμάτευσης, προκύπτουν τα εξής:

Ο αιτούμενος προϋπολογισμός, με βάση τα διαλαμβανόμενα στο αίτημα, προέκυψε βάσει του προκηρυχθέντος ανοιχτού διαγωνισμού άνω των ορίων, η συνολική προϋπολογιζόμενη δαπάνη του οποίου ανερχόταν στο ποσό των **745.000,00€** μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ για τα έτη **2022-23**, δεδομένου ότι αφορά σε μέρος αυτού και ειδικότερα στα Τμήματα του Συνοριακού Σταθμού Προμαχώνα (τμήμα 2) και Κήπων – Καστανένων – Ορμενίου (τμήμα 3), χρονικά αναπροσαρμοσμένα (βλ. ανωτέρω Ιστορικό, υπό Ι. 2). Επισημαίνεται σχετικά ότι έχει ήδη συναφθεί εντός του 2022 η σύμβαση για τον Σ.Σ. Ευζώνων (Τμήμα 1) του διαγωνισμού (αξίας 240.000 ευρώ) (βλ. ανωτέρω Ιστορικό, υπό ΙΙ.5 και 13).

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι για το έτος 2022 η συνολική εκτιμώμενη αξία των συμβάσεων ιδίου τύπου της αναθέτουσας αρχής θα ανέλθει σε ποσό που υπερβαίνει το κατώτατο όριο του άρθρου 5 παρ. β του ν. 4412/2016 (βλ. ανωτέρω, Ιστορικό υπό ΙΙ.2) κι, ως εκ τούτου, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή της σύμφωνης γνώμης της κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει.

27. Εν προκειμένω, η νομική βάση για την υποβολή του αιτήματος της αναθέτουσας αρχής είναι η διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπίγον), καθώς αυτήν επικαλείται ρητά ο φορέας.

28. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 περιπτώσεις με τα οποία μεταφέρθηκαν στο εσωτερικό δίκαιο τα άρθρα 26 και 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αντίστοιχα (πρβλ. άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007 και άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, αντίστοιχα, και βλ. σχετικώς ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56, της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, EU:C:2009:246, σκέψεις 105-106, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, EU:C:2014:2194, σκέψη 49, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C -549/14, Finn Frogne A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, EU:C:2016:634, σκέψη 35). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας, το δε βάρος αποδείξεως περί του ότι συντρέχουν όντως οι έκτακτες περιστάσεις που δικαιολογούν την απόκλιση το φέρει αυτός που τις επικαλείται (βλ. υπό το πνεύμα αυτό ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ.

1987, σ. 1039, σκέψη 14, της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, της 10ης Απριλίου 2003, C-20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33, της 8ης Απριλίου 2008, C-337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψεις 57-58, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C-601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32).

29. Καταρχήν, πρέπει να διερευνηθεί εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του επικαλούμενου στο αίτημα της Αναθέτουσας Αρχής άρθρου 32, παράγραφος 2, περίπτωση γ' του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ως προς την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου, η εφαρμογή της τελευταίας εξαρτάται από τη συνδρομή πέντε σωρευτικών προϋποθέσεων.

30. (α) Συγκεκριμένα, προϋποθέτει:

i) την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες,

ii) την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης,

iii) την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει,

iv) οι περιστάσεις που επικαλούνται οι Αναθέτουσες Αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη, και τέλος,

v) την ανάθεση της εν λόγω σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

(β) Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται γεγονότα που υπερβαίνουν κατά πολύ τον συνήθη ρου του οικονομικού και κοινωνικού βίου, όπως λ.χ. οι θεομηνίες (πλημμύρες, σεισμοί κλπ.), οι οποίες καθιστούν κατεπείγοντως απαραίτητη την παράδοση διαφόρων προμηθειών στους πληγέντες.

(γ) Γίνεται περαιτέρω δεκτό, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, ότι, κατά την έννοια της διάταξης της υποπερίπτωσης γ' της περίπτωσης 1 του άρθρου 25 του Π.Δ. 60/2007 και πλέον άρθρο 32, παράγραφος 2, περίπτωση γ' του Ν. 4412/2016, η Αναθέτουσα Αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο νόμιμες

προϋποθέσεις, ήτοι κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. χαρακτηριστικά ΣτΕ 1747/2011). Επιπλέον, αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και το Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο δέχεται ότι απρόβλεπτες περιστάσεις είναι τα γεγονότα που δεν μπορούν αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της Αναθέτουσας Αρχής και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας της Αναθέτουσας Αρχής (βλ. ενδεικτικά πράξεις ΕΣ 91, 105, 171, 191, 200, 205 και 214/2007, 15 και 74/2008). Σημειώνεται περαιτέρω η κρίση του Ελεγκτικού Συνεδρίου ότι γεγονότα, όπως η προσεχής λήξη ισχύος των συμβάσεων υπηρεσιών, ή η ανάγκη παροχής των σχετικών υπηρεσιών για την εύρυθμη λειτουργία του φορέα δεν μπορούν να χαρακτηριστούν απρόβλεπτες περιστάσεις (βλ. ενδεικτικά ΕΣ Τμ. VI 93/2011, 91/2007, Κλ. Ζ 264/2010, Κλ. ΣΤ 205/2007, Τμ. VI 58/2005, 91/2007, 19/2009).

31. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν δεν πληρούνται μία από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις ως προς το κατεπείγον, δεν δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 12, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 14).

32. Εν προκειμένω, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης αιτείται την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, προκειμένου να καλυφθεί η ανάγκη για παροχή υπηρεσιών καθαριότητας στους χώρους των Συνοριακών Σταθμών Προμαχώνα και Κήπων-Καστανέων-Ορμενίου, χρονικής διάρκειας πέντε (5) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης **105.210,00€** μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης, όπως ρητώς μνημονεύεται στο σχετικό αίτημα (βλ. υπό II.12).

33. Από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης και αξιολογώντας τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων, προκύπτουν τα ακόλουθα:

(i) Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες:

Σύμφωνα με το υπό κρίση αίτημα, η αναθέτουσα αρχή προβάλλει ως κατεπείγουσα ανάγκη μη συμβιβαζόμενη με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες την «*ανάγκη καθαρισμού των εγκαταστάσεων των Συνοριακών Σταθμών Προμαχώνα Σερρών και Κήπων-Καστανέων-Ορμενίου [...] για λόγους δημοσίου συμφέροντος, τόσο για την προστασία της δημόσιας υγείας, του περιορισμού της διασποράς του κορωνοϊού covid-19*

αλλά και της δημόσιας εικόνας της χώρας μας, επειδή ο Σ.Σ. Προμαχώνα αποτελεί πύλη εισόδου διερχομένων από άλλες χώρες».

Επιπροσθέτως, από τα στοιχεία που μας κατέθεσε συμπληρωματικά η αναθέτουσα αρχή (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 1893/06.04.2022) και συγκεκριμένα την υπ' αριθμ. 26/24.12.2020 σύμβαση μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και της εταιρείας «Δέσποινα Κ. Καζάκου & Σία Ε.Ε» ως αναδόχου που τροποποιήθηκε την 28.12.2021 με παράταση ισχύος της για 3 μήνες και αξία 27.488,66 € χωρίς ΦΠΑ, προκύπτει ότι οι ανάγκες καθαριότητας των Συνοριακών Σταθμών «Κήπων-Καστανέων-Ορμενίου» Π.Ε. Έβρου καλύπτονται έως την **31.3.2022** βάσει της ως άνω τροποποίησης της υπ' αριθμ. 26/2020 συμβάσεως, ενώ για τον **Συνοριακό Σταθμό Προμαχώνα** ισχύει έως **30.4.2022** η υπ' αριθμ. 1/2022 σύμβαση απευθείας αναθέσεως με την «MYSECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.» αξίας 24.720 € χωρίς ΦΠΑ.

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η ανάγκη ανάθεσης των εν λόγω υπηρεσιών καθαριότητας πράγματι είναι κατεπείγουσα, καθώς από τις -κατά την ημέρα υποβολής του αιτήματος (16.3.2022)- ισχύουσες συμβάσεις καθαριότητας, η πρώτη έχει ήδη λήξει (31.3.2022) ενώ η δεύτερη λήγει στις (30.4.2022) και η καθαριότητα των χώρων των Συνοριακών Σταθμών κρίνεται αναγκαία για την διασφάλιση της δημόσιας υγείας τόσο του προσωπικού του όσο και των διερχομένων από άλλες χώρες ειδικά εν μέσω της πανδημίας και της προσπάθειας περιορισμού της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, ενόψει και του γεγονότος ότι άρχεται σύντομα η τουριστική περίοδος.

(ii) Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης:

Ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης, η αναθέτουσα αρχή με το αίτημά της προβάλλει το λόγο ότι: *«υπάρχει αιτιώδης συνάφεια του απρόβλεπτου γεγονότος της αναστολής της λειτουργίας των δικαστηρίων η οποία καθιστά κατεπείγουσα ανάγκη την παροχή υπηρεσιών καθαρισμού στο Σ.Σ. Προμαχώνα ιδιαίτερα εν μέσω πανδημίας»* καθώς και ότι: *«η υπέρμετρη καθυστέρηση στην τελεσφόρηση των τμημάτων (2) και (3) του διαγωνισμού δεν οφείλεται στην Υπηρεσία μας η οποία ως αναθέτουσα αρχή δημοσίευσε εγκαίρως τη διακήρυξη τον Ιούνιο 2021..... για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας για τα έτη 2022-2023»*.

Αρχικά, επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο εξετάσεως της συνδρομής της κατεπείγουσας ανάγκης προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης, η οποία οφείλεται σε απρόβλεπτα γεγονότα, έχει κριθεί ότι η τήρηση χρονοβόρων, ενδεχομένως, διαδικασιών διενέργειας διαγωνισμών, εξαιτίας των δημοσιεύσεων ή της υποβολής ενστάσεων, προσφυγών και αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων από τους συμμετέχοντες, δεν συνιστά απρόβλεπτη περίπτωση η οποία να συνδέεται αιτιωδώς με την κατεπείγουσα ανάγκη απευθείας ανάθεσης της σχετικής προμήθειας (βλ. ενδεικτικά πράξεις Τμ. VI Ελ. Συν. 91/2007 και 205/2007 και Τμ. IV 160/2013, 182/2014)). Η ανωτέρω παρατεθείσα πάγια νομολογία, περί

μη συνδρομής απρόβλεπτου γεγονότος, συνάδει και με την με αρ. 1747/2011 Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με την οποία *“κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 25 του π.δ 60/2007, δεν συνιστά απρόβλεπτο γεγονός που θα δικαιολογούσε κατ’ εξαίρεση, την επιλογή από τη Διοίκηση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση το γεγονός της άσκησης των προβλεπόμενων εκ του νόμου ένδικων μέσων παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας”* (σκέψη 7). Αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και η Αρχή σε παλαιότερες αποφάσεις της (βλ. ενδεικτικά Αποφάσεις 1, 25, 30, 49, 73, 93/2014, 159 και 160/2016).

Κατόπιν των ανωτέρω, οι ισχυρισμοί της αιτούσας σχετικά με την πλήρωση της προϋπόθεσης περί ύπαρξης απροβλέπτου περίπτωσης, πρέπει να κριθούν υπό το πρίσμα του κατά πόσον τα επικαλούμενα αποτελούν έκτακτα και ασυνήθιστα γεγονότα, τα οποία αντικειμενικά δεν ήταν σε θέση να προβλεφθούν σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής.

Ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης, η αναθέτουσα αρχή με το αίτημά της προβάλλει την επικαλούμενη υπέρμετρη καθυστέρηση στην τελεσφόρηση των τμημάτων (2) και (3) του διαγωνισμού, οφειλόμενη στην υποβολή προδικαστικών προσφυγών στην ΑΕΠΠ και την καθυστέρηση που έχει προκύψει λόγω της μετέπειτα δικαστικής εμπλοκής.

Ειδικότερα ως στοιχείο του απρόβλεπτου επικαλείται η αναθέτουσα αρχή την αναστολή της λειτουργίας των δικαστηρίων (πρβλ. Γνώμη Δ33/2021 της Αρχής που εκδόθηκε επί ανάλογου αιτήματος της ίδιας αναθέτουσας αρχής που είχε υποβληθεί σε περίοδο που η λειτουργία των δικαστηρίων τελούσε σε αναστολή βάσει των εκδιδόμενων ΚΥΑ¹). Ωστόσο, τόσο από τα στοιχεία που έθεσε υπόψη της Αρχής η αναθέτουσα (δικόγραφα των προσφυγών και των αιτήσεων ακυρώσεως-αναστολών όλων των εμπλεκόμενων) όσο και με βάση τις ΚΥΑ που έχουν τεθεί σε ισχύ από 25.10.2022, ημερομηνία πρώτης υποβολής των προδικαστικών προσφυγών, έως την ημέρα κατάθεσης του αιτήματος (16.3.2022) δεν προκύπτει να υπήρξε καθυστέρηση ως προς τον χρόνο προσδιορισμού

---

¹ Στο πλαίσιο της λήψης έκτακτων μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κίνδυνο περαιτέρω διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, μεταξύ των οποίων και η αναστολή των δικαστηρίων κι εν προκειμένω των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, εκδόθηκαν οι εξής ΚΥΑ: 9147/10.02.2021 (ΦΕΚ Β’ 534) για το χρονικό από 15.02.2021 έως 01.03.2021, ΚΥΑ 12639/27.02.2021 (ΦΕΚ Β’ 793) για το χρονικό διάστημα από 01.03.2021 έως 08.03.2021, ΚΥΑ 14453/06.03.2021(ΦΕΚ Β’ 895) για το χρονικό διάστημα από 04.03.2021 έως 16.03.2021 και ΚΥΑ 16320/13.03.2021 (ΦΕΚ Β’ 996) για το χρονικό διάστημα από 16.03.2021 έως 22.03.2021.

των δικασίμων ή την ίδια την εκδίκαση των αιτήσεων αναστολής-ακυρώσεως που να προκλήθηκε οίκοθεν των Δικαστηρίων.

Ωστόσο, στην υπό εξέταση περίπτωση εκ των διαλαμβανομένων στον υποβληθέντα φάκελο στοιχείων προκύπτουν τα κάτωθι:

Από τη μελέτη του φακέλου και την αναζήτηση από την Αρχή, μέσω της Ιστοσελίδας του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης, της πορείας των δικογράφων των αιτήσεων ακυρώσεως-αναστολών που κατατέθηκαν ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης, σε συνέχεια των προδικαστικών προσφυγών που κατατέθηκαν ενώπιον της ΑΕΠΠ, προκύπτουν τα εξής:

Α) Για το τμήμα Προμαχώνα (τμήμα 2) με α/α 134066 κατατέθηκαν δύο προδικαστικές προσφυγές (βλ. αναλυτικά ιστορικό υπό Ι.6.) για τις οποίες δεν εκδόθηκε απόφαση της Α.Ε.Π.Π. και ως εκ τούτου τεκμαίρεται ότι απερρίφθησαν σιωπηρώς.

Σύμφωνα δε με την εισήγηση του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης επί της της με αριθμ. κατ. ΑΚ 1/3.1.2022 αιτήσεως αναστολής-ακυρώσεως του προσφέροντος, για το τμήμα 2 - Προμαχώνα, {...}, διατυπώνονται τα εξής: «...όπως έχει ήδη κριθεί (ΕΑ ΣτΕ 91/2021), το Δικαστήριο δεν δύναται να προβεί πρωτογενώς στην εξέταση και πιθανολόγηση των αιτιάσεων της προδικαστικής προσφυγής, επί των οποίων δεν έχει αποφανθεί η Α.Ε.Π.Π., ενώ οίκοθεν νοείται ότι δεν κωλύεται η επάνοδος της Α.Ε.Π.Π. επί της παρούσας υποθέσεως, εκ μόνου του λόγου ότι η Αρχή καθίσταται αναρμόδια κατά χρόνον να κρίνει και να δεχθεί προδικαστική προσφυγή μετά την άπρακτη πάροδο της αποκλειστικής προθεσμίας, εντός της οποίας υποχρεούται να την εξετάσει, δεδομένου ότι αυτό δεν ισχύει σε περιπτώσεις που, όπως εν προκειμένω, πιθανολογείται σοβαρά ότι η Αρχή παραλείποντας να αποφανθεί επί της ουσίας των αιτιάσεων της ασκηθείσης ενώπιόν της προδικαστικής προσφυγής, παρέβη της εκ του νόμου υποχρεώσεις». Για τον ως άνω λόγο η Εισηγήτρια εισηγείται «...την αποδοχή της αιτήσεως [ακυρώσεως-αναστολής] και την παραπομπή της υπόθεσης στην ΑΕΠΠ».

Περαιτέρω, η εισήγηση του Εισηγητή Δικάζοντος Δικαστηρίου επί της με αριθμ. κατάθεσης ΑΚ 2/3-1-2022 αίτηση ακυρώσεως-αναστολής της εταιρίας “MYSECURITY AND FACILITY SYSTEMS A.E.” με παρεμβαίνοντα τον προσφέροντα {...} διατυπώνει τη θέση ότι: «Εν προκειμένω το ζήτημα που ανακύπτει αφορά στη δυνατότητα του Δικαστηρίου να εξετάζει το πρώτον τη βασιμότητα λόγων της προδικαστικής προσφυγής που δεν εξετάστηκαν από την Α.Ε.Π.Π.».

Β) Για το τμήμα Κήπων-Καστανέων-Ορμενίου (Τμήμα 3) του εν λόγω διαγωνισμού, όπως εκτέθηκε ανωτέρω (υπό ΙΙ. 9) σύμφωνα με το σκεπτικό της υπ’αριθμ. 1850-1851-1852/2021 αποφάσεως της Α.Ε.Π.Π. «...η προσβαλλόμενη πάσχει ακυρότητας λόγω πλημμελούς αιτιολογίας» ενώ η από 25.2.2022 εισήγηση του Εφέτη Δικαστή επί της με

αριθμ. κατάθεσης ΑΚ 613/30.12.2021 αιτήσεως ακυρώσεως του προσωρινού αναδόχου {...} και της παρεμβάσεως της δεύτερης σε κατάταξη εταιρείας “MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS Α.Ε.” διαλαμβάνει και τα παρακάτω: «...Εξάλλου, η Α.Ε.Π.Π. με την έκθεση απόψεων και η παρεμβαίνουσα ανώνυμη εταιρία («ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ, ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ, ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ MY SECURITY AND FACILITY SYSTEMS») με την από 14-1-2021 παρέμβασή της, ..., ζητούν την απόρριψη της υπό κρίση αιτήσεως του αντιδίκου τους. Ειδικότερα, η παρεμβαίνουσα προβάλλει, αντικρούοντας τους προβληθέντες ισχυρισμούς του (α) η υποχρέωση υποβολής υπεύθυνης δήλωσης για το νόμιμο της απασχόλησης των αλλοδαπών εργαζομένων βαρύνει αποκλειστικά και μόνο τον υποψήφιο ανάδοχο, β) νόμιμη υποβολή των αρχείων της οικονομικής προσφοράς της σε αρχεία .pdf και όχι .doc, γ) το δηλωθέν εργατικό κόστος της οικονομικής προσφοράς της τηρεί απαρέγκλιτα την εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία και δ) η προσφορά του αντιδίκου της είναι ασυνήθιστα χαμηλή και παραβιάζει τις διατάξεις των άρθρων 68 του Ν. 3863/2010 και 18 του Ν. 4412/2016, λόγω μη συνυπολογισμού εύλογου διοικητικού κόστους και του κόστους αναλωσίμων), ότι νομίμως κρίθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση της Α.Ε.Π.Π. απορριπτέα η προσφορά του αιτούντος.

Υπό τα δεδομένα αυτά, τα ανακύπτοντα, εν προκειμένω, εξεταστέα νομικά ζητήματα συνδέονται με τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και τους προς αντίκρουση αυτών προβληθέντες λόγους.»

Σε κάθε περίπτωση, οι επικαλούμενες περιστάσεις από την αναθέτουσα αρχή, ως ανωτέρω περιγράφονται, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι προκάλεσαν πρόσθετη μη εκτιμώμενη καθυστέρηση στην υπό εξέταση διαγωνιστική διαδικασία και ότι θα μπορούσε να συνεκτιμηθεί η αδυναμία προβλέψεως αυτών από την αναθέτουσα αρχή. Ειδικότερα πάντως για το Τμήμα 2 – Προμαχώνα, ακόμη και αν ήθελε συνεκτιμηθεί, στο πλαίσιο της αξιολόγησης της προϋπόθεσης της απρόβλεπτης περίπτωσης, η σιωπηρή απόρριψη των ασκηθεισών προδικαστικών προσφυγών από την Α.Ε.Π.Π., με όποια καθυστέρηση αυτή συνεπάγεται, σε κάθε περίπτωση δεν αναιρείται η ευθύνη της αναθέτουσας αρχής, όπως καταδεικνύεται κατωτέρω, κατά την εξέταση της υπό (iv) προϋπόθεσης και, συνακόλουθα, δεν συντρέχουν σωρευτικά οι απαιτούμενες προϋποθέσεις.

(iii) Ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει:

Για τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της εφαρμοστέας διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, θα πρέπει η κατεπείγουσα ανάγκη που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή να οφείλεται σε απρόβλεπτες περιστάσεις, με τις οποίες να τελεί σε αιτιώδη συνάφεια.

Ως παρατέθηκε ανωτέρω, η αναθέτουσα αρχή θεωρεί ως απρόβλεπτη περίσταση, την καθυστέρηση που προκλήθηκε στη διαδικασία λόγω της άσκησης προδικαστικών προσφυγών, της δικαστικής εμπλοκής και του απαιτούμενου για την ολοκλήρωση αυτής χρονικού διαστήματος τα οποία φαίνεται να τελούν σε αιτιώδη συνάφεια με την αδυναμία της αναθέτουσας αρχής να καλύψει την ενεστώσα κατεπείγουσα ανάγκη παροχής των αιτούμενων υπηρεσιών, ο απρόβλεπτος χαρακτήρας των οποίων, ωστόσο, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, δεν θεμελιώνεται.

(iv) Ως προς το ότι, οι περιστάσεις που επικαλούνται οι Αναθέτουσες Αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη:

Αναφορικά με την εν λόγω προϋπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής:

Ως προελέχθη, η αναθέτουσα αρχή επικαλείται ως απρόβλεπτη περίσταση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης τη δικαστική εμπλοκή του διενεργηθέντος με την υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 236699/12.10.2021 Απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης διαγωνισμού (βλ. Ιστορικό, παρ. Ι.1).

Οι υπηρεσίες καθαριότητας αποτελούν πάγια και διαρκή ανάγκη, επομένως δύναται να προγραμματιστούν σε ετήσια βάση έγκαιρα από την αναθέτουσα αρχή. Ο εκάστοτε φορέας, άλλωστε, οφείλει να προγραμματίζει τις ανάγκες του και να ξεκινά τις κατά περίπτωση νόμιμες διαδικασίες στον κατάλληλο χρόνο, ούτως ώστε να είναι σε θέση να τις περατώσει έγκαιρα (βλ. Πράξη 4/2013 Τμήμα IV Ελ. Συν.).

Εν προκειμένω, σύμφωνα με τα στοιχεία που τέθηκαν υπ' όψιν της Αρχής, η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία για την κάλυψη των αναγκών της τον Ιούνιο 2021, δηλαδή έξι μήνες (6 μήνες) πριν τη λήξη της τότε ισχύουσας σύμβασης (στις 31.12.2021) για τον συνοριακό σταθμό Προμαχώνα και εννέα μήνες (9 μήνες) πριν τη λήξη της τότε ισχύουσας σύμβασης (στις 31.3.2022) για τον συνοριακό σταθμό Κήπων-Καστανέων-Έβρου δεδομένου ότι για τον εν λόγω συνοριακό σταθμό η αναθέτουσα αρχή άσκησε το δικαίωμα προαίρεσης και προέβη σε τροποποίηση της υπ' αριθμ. 26/2020 αρχικής σύμβασης για χρονική διάρκεια τριών μηνών. Για το χρονικό διάστημα που εν γένει απαιτείται για την ολοκλήρωση αντίστοιχων διαδικασιών τελούσαν σε γνώση της και διέθετε η αναθέτουσα αρχή συγκριτικά στοιχεία από την προηγουμένως διενεργηθείσα διαγωνιστική διαδικασία για παροχή υπηρεσιών καθαριότητας για τους εν λόγω Συνοριακούς Σταθμούς, στην οποία είχαν επίσης υποβληθεί προδικαστικές προσφυγές και είχε μετέπειτα προκληθεί δικαστική εμπλοκή (πρβλ. Ιστορικό στην Δ33/2021 γνώμη της Αρχής), με αποτέλεσμα η ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας να διαρκέσει περισσότερο από 12 μήνες σε συνάρτηση με τον χρόνο έναρξής της.

Όπως προκύπτει από το συμπληρωματικά στοιχεία που τέθηκαν υπόψη της Αρχής (από 05.04.2022 ηλεκτρονικό μήνυμα της αναθέτουσας, υπ' αριθμ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 1893/06.04.2022) για τον Σ.Σ. Προμαχώνα, η αναθέτουσα αρχή προσέφυγε στην εφαρμογή της παρέκκλισης της παρ. 10 του άρθρου 6 του ν. 4412/2016 (υπό τις προϋποθέσεις του εν λόγω άρθρου).

Δεν προκύπτει, ωστόσο, από τα στοιχεία του φακέλου για ποιο λόγο η αναθέτουσα αρχή δεν έκανε χρήση της δυνατότητας χρήσης της συντετμημένης προθεσμίας του άρθρου 27 παρ. 3 του 4412/2016. Συναφώς επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 46 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, η οποία αφορά τη διάταξη 27 παρ. 3 της εν λόγω Οδηγίας, όπως αυτή ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με την ταυτάριθμη διάταξη του ν. 4412/2016, «*Θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να συντομεύουν ορισμένες προθεσμίες που ισχύουν για τις ανοικτές και κλειστές διαδικασίες και για τις ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, εάν οι προθεσμίες αυτές δεν θα ήταν εφικτό να τηρηθούν λόγω επείγουσας ανάγκης, η οποία πρέπει να αιτιολογείται δεόντως από τις αναθέτουσες αρχές. Θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ότι δεν είναι απαραίτητο να πρόκειται για κατεπείγουσα ανάγκη οφειλομένη σε γεγονότα τα οποία η αναθέτουσα αρχή δεν θα μπορούσε να προβλέψει και για τα οποία δεν ευθύνεται*». Προκύπτει, κατά συνέπεια, ότι οι όροι και οι προϋποθέσεις εφαρμογής της εν λόγω διάταξης παρέχουν στις αναθέτουσες αρχές ευελιξία τηρώντας ταυτοχρόνως τα εχέγγυα μιας διαφανούς διαγωνιστικής διαδικασίας κι ως εκ τούτου η χρήση της εν λόγω διάταξης θα πρέπει να προκρίνεται έναντι της εξαιρετικής διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, οι προϋποθέσεις εφαρμογής της οποίας ερμηνεύονται *stricto sensu*.

(ν) Ως προς την ανάθεση της σύμβασης στο απολύτως απαραίτητο μέτρο

Εν προκειμένω, ανεξαρτήτως του εάν το εξεταζόμενο αίτημα της εν λόγω αναθέτουσας αρχής προβάλλεται στο απολύτως απαραίτητο μέτρο, κατά τον σχετικό ορισμό του νόμου, πάντως, σε κάθε περίπτωση, παρέλκει η εξέτασή του, λόγω μη συνδρομής προηγούμενων σωρευτικά απαιτούμενων προϋποθέσεων.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ομόφωνα αποφασίζει:

Τη **μη παροχή σύμφωνης γνώμης** επί του αιτήματος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης περί προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης σύμφωνα με το

άρθρο 2, παρ. 2 περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης που οφείλεται σε απρόβλεπτη περίσταση, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στις εγκαταστάσεις των Συνοριακών Σταθμών: Προμαχώνα (τμήμα 2) και Κήπων-Καστανέων-Ορμενίου (τμήμα 3), χρονικής διάρκειας πέντε (5) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 105.210,00€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 λόγω μη συνδρομής των προς τούτο τασσομένων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

Αθήνα, 11 Απριλίου 2022

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Μιχαήλ Εκατομμάτης

